

**Агрокліматологія
(вибіркова
компонента)**

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-наукова програма: «Гідрометеорологія»

Спеціальність: 103 «Науки про Землю»

Курс навчання: 4, семестр 2

Кількість кредитів: 3, 90 годин

Мова викладання: українська

Дні, час, місце: вул. Львівська, буд. 15, НЛК №1, за розкладом

Консультації: вул. Львівська, буд. 15, НЛК №1,

Викладач:	кандидат географічних наук, доцент <i>Кирнасівська Наталія Василівна</i>
Кафедра:	агрометеорології та агроекології
Контактна інформація:	nkirasivska@gmail.com

СИЛАБУС

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися через вказаний e-mail та очні зустрічі на консультаціях.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою дисципліни є: формування у студентів сучасних уявлень про закономірності формування ресурсів клімату та їх вплив на сільськогосподарські об'єкти

Завданням дисципліни є: оцінка впливу кліматичних особливостей території з метою найбільш раціонального розміщення об'єктів сільськогосподарського виробництва; кліматичне обґрунтування способів і прийомів агротехніки, умов роботи сільськогосподарських машин, а також заходів боротьби зі шкідниками і хворобами культурних рослин; розробка методів картування і районування агрокліматичних показників на території різного масштабу з урахуванням продуктивності сільськогосподарських культур.

Пререквізити: «Кліматологія», «Землеробство та рослинництво», «Ґрунтознавство», «Агрометеорологічні вимірювання», «Сільськогосподарська метеорологія» для освоєння вказаної дисципліни.

Постреквізити: «Сучасні проблеми оцінки агрокліматичних ресурсів», «Мікрокліматологія».

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати: методи дослідження в агрокліматології; принципи сільськогосподарської оцінки клімату на підставі знань законів землеробства і класифікація сільськогосподарських культур за їх вимогами до факторів світла, тепла і вологості; методи розробки агрокліматичних показників; методи агрокліматичної обробки матеріалів метеорологічних та агрометеорологічних спостережень; методи розрахунків ресурсів світла, тепла і вологості як складових агрокліматичних ресурсів та показників лімітуючих агрокліматичних факторів для

різних типів підстильної поверхні; закономірності та особливості географічного розподілу агрокліматичних ресурсів та лімітуючих агрокліматичних факторів.

вміти добре орієнтуватися в методах: агрокліматичної обробки даних багаторічних агрометеорологічних спостережень на основі застосування методів математичної статистики та теорії імовірності; обробітку даних багаторічних спостережень за вологістю, промерзання та відтаювання ґрунту; проводити розрахунки показників ресурсів світла, тепла і вологи, комплексних показників режиму морозів і заморозків для різних типів підстильної поверхні; агрокліматичної оцінки засух суховіїв.

володіти: сільськогосподарською оцінкою клімату й методами розрахунків показників ресурсів світла, тепла, вологи та лімітуючих агрокліматичних факторів для різних типів підстильної поверхні

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних занять (14 год.), організації самостійної роботи здобувачів (60 год.).

Зміст навчальної дисципліни

Тема	Зміст	
1. Принципи і методи сільськогосподарської оцінки клімату.	Основні показники зовнішнього середовища, які необхідні для життя культурних рослин. Методи агрокліматичної обробки багаторічних матеріалів спостережень	Обговорення, усне опитування
2. Методи визначення агрокліматичних показників для оцінки агрокліматичних ресурсів території	Енергетичний механізм формування агрокліматичних ресурсів територій. Методи оцінки термічних ресурсів за середньою добовою температурою повітря. Методи агрокліматичної оцінки теплового режиму територій. Методи агрокліматичної оцінки ресурсів вологи і вологозабезпеченості культурних рослин.	Обговорення, завдання, контрольна робота №1
3. Лімітуючі фактори клімату і їх вплив на життєдіяльність культурних рослин	Методи агрокліматичної оцінки умов морозонебезпечності для зимуючих культур. Методи агрокліматичної оцінки умов заморозконебезпечності на весні і восени. Агрокліматична оцінка засух, суховіїв та їх вплив на врожай сільськогосподарських культур.	Обговорення, усне опитування
4. Агрокліматична оцінка продуктивності однорічних та багаторічних культур	Урожайність як важливий агрокліматичний показник умов вирощування рослин. Статистичний зв'язок врожайності культурних рослин з кліматичними факторами. Агрокліматична оцінка врожаїв різного виду на основі моделювання	Обговорення, усне опитування

5. Оцінка можливих агрокліматичних ресурсів у зв'язку з змінами глобального клімату землі	Аналіз сучасних сценаріїв змін глобального клімату. Оцінка агрокліматичних ресурсів територій у зв'язку з змінами клімату. Оцінка впливу змін клімату на продуктивність сільськогосподарських культур.	Обговорення, усне опитування, контрольна робота №2
---	--	--

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Примак І.Д., Гамалій І.П., Мартинюк І.В., Лозінський М.В., Федорук Ю.В., Покотило І.А., Лозінська Т.П., Присяжнюк Н.М., Павліченко А.А., Хахула В.С., Устинова Г.Л., Горчанок А.В., Савенко Н.М. Агрокліматологія: підручник / за ред. І.Д. Примака та І.П. Гамалія. Вінниця : ТОВ "ТВОРИ", 2024. 263 с.
2. Ляшенко Г.В. Практикум з агрокліматології. Навчальний посібник. Одеса: ТЕС, 2014. 150 с.
3. Кирнасівська Н.В., Колеснікова О.А. Агрокліматична оцінка вологозабезпеченості періоду вегетації озимої пшениці у Вінницькій області. *Вісник Полтавської державної академії*. 2021. №4(103). С.71-79 doi: 10.31210/visnyk2021.04.08
4. Кирнасівська Н.В., Нікітін П.С., Кирнасівський О.О. Аналіз агрометеорологічних умов вегетаційного періоду пшениці озимої на території Вінницької області. *Аграрні інновації*. 2023. № 22. С. 55-62. DOI <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2023.22.9>
5. Кирнасівська Н.В. Оцінка природно-ресурсного потенціалу території Вінницької області стосовно вирощування сільськогосподарських культур / Відновлення природно-ресурсного потенціалу та стійкості екосистем: колективна монографія. Полтава, 2023. Розділ у монографії. с. 51 - 64.
6. Anatoly Polevoy , Olena Barsukova, Kateryna Husieva , Olena Zhygailo, Oksana Volvach, Nataliia Kyrnasivska, Alla Tolmachova, Taras Zhygailo, Nataliia Danilova, Tetiana Kostiukievych. The Climate Change Impact on the Development of Droughts in Ukraine. *Journal of Ecological Engineering* 2024, 25(6), 194–205 <https://doi.org/10.12911/22998993/187276>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://lib.onu.edu.ua> – Наукова бібліотека Одеського національного університету
2. <http://www.nbuv.gov.ua/portal> – Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В Вернадського
3. <http://www.eprints.library.odetu.edu.ua> – Репозитарій ОДЕКУ
4. <http://dpt02s.odetu.edu.ua/course/view.php?id=98> – Електронний навчальний курс дисципліни «Агрокліматологія»

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – залік.

Проведення контролю результатів навчання здобувачів відбувається відповідно до Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або семінарському занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.